

Agata Bielik-Robson
IFiS PAN, Warszawa

Utopia i mesjanizm. Próba zestawienia
[résumé]

W swoim wystąpieniu chciałabym zastanowić się nad relacją, jaka zachodzi między myśleniem utopijnym, wyrosłym na gruncie filozofii o głównie greckim rodowodzie, a postawą mesjańską, której korzenie mają charakter religijny, zwłaszcza judaistyczny. Moim celem będzie podważyć popularną tezę o tak zwanej sekularyzacji (Löwith, Kołakowski), która w nowożytnych próbach stworzenia idealnego, utopijnego społeczeństwa widzi zeświecczenie motywu mesjańskiego, i wskazać na nieprzekraczalne różnice, jakie wynikają ze zderzenia Aten i Jerozolimy w tym właśnie kontekście. Opierając się na myśli Scholema, Benjamina i Blocha, chciałabym udowodnić, że oczekiwania i nadzieje związane z figurą Mesjasza znacznie odbiegają od nadziei, jaką można nazwać utopijną. Osią tego sporu okaże się pojęcie *ładu*; podczas gdy każda utopia projektuje pewien rodzaj idealnego porządku, interwencja mesjańska wiąże się nade wszystko z aktywnością subwersywną i radykalnie anarchiczną, która manifestuje się w podważeniu wszelkiego ładu jako – słowami Benjamina – z konieczności napiętnowanego „mityczną przemocą”.